

Riktlinjer för direktupphandling

Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Beslutad av: Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Beslutad: 2023-04-20

Dokumentansvarig: Stabschef

Diarienummer: EÅV 2023/258

Innehåll

Inledning	2
Syfte 2	
Målgrupp	2
Centrala begrepp	2
Direktupphandling	2
Förhållningssätt	2
<i>Likabehandling</i>	2
<i>Icke-diskriminering</i>	3
<i>Öppenhet</i>	3
<i>Ömsesidigt erkännande</i>	3
<i>Proportionalitet</i>	3
När direktupphandling kan användas	3
Värdet av direktupphandling	4
Roller, ansvar och befogenheter	4
Samordning av direktupphandlingar	4
Förbud mot kringgående	4
Beloppsgränser för förvaltningens direktupphandlingar	5
Upphandlings- och avtalssystem Kommers	5
Konkurrensutsättning	5
Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor	5
Direktupphandlingar i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor	5
Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen	5
Seriositetsprövning av leverantörer	6
Dokumentation av direktupphandlingar	6
Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor	6
Direktupphandlingar i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor	6
Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen	6
Efterannonsering	7
Hantering av offentlighet och sekretess	7
Referenser	7
Bilagor	8

Inledning

Inom Stockholms stad räknas varje nämnd och bolag som en egen upphandlande myndighet/enhet och ska fastställa egna riktlinjer för direktupphandling för sin verksamhet. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings riktlinjer innehåller anvisningar för direktupphandling i förvaltningen och grundar sig på stadsledningskontorets tillämpningsanvisning direktupphandling (Dnr KS 2022/13).

Upphandlade avtal ska alltid användas i första hand. Innan en direktupphandling inleds ska man alltid undersöka om varan eller tjänsten redan finns upphandlad i Stockholms stad och att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning omfattas av det ramavtal där varan eller tjänsten ingår.

Riktlinjerna kompletteras med mallar för dokumentation.

Syfte

Riktlinjerna syftar till att beskriva och tydliggöra Enskede-Årsta-Vantörs hantering av direktupphandling.

Målgrupp

Riktlinjerna för direktupphandling riktar sig till medarbetare och chefer på Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning som genomför direktupphandlingar.

Centrala begrepp

Direktupphandling

Med direktupphandling avses ett förfarande för tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal utan krav på att den upphandlande organisationen först ska informera om sin avsikt att upphandla genom en annons med inbjudan att komma med anbud (anbudsinfordran).

Förhållningssätt

Vid direktupphandlingar ska man alltid utgå från de grundläggande upphandlingsprinciperna som beskrivs nedan.

Likabehandling

Principen om likabehandling innebär att leverantörer ska ges samma förutsättningar. De måste till exempel få tillgång till samma information samtidigt, så att ingen leverantör får ett övertag. Man

får exempelvis inte acceptera ett anbud som lämnats in för sent, eftersom samma regler och tidsfrister ska gälla alla.

Icke-diskriminering

Principen om icke-diskriminering innebär ett förbud mot att diskriminera leverantörer på grund av deras nationalitet (till exempel medborgarskap, etablerings- eller verksamhetsland). Man får inte ställa krav som bara svenska företag känner till eller kan klara att uppfylla.

Öppenhet

Principen om öppenhet innebär att upphandlingar ska präglas av öppenhet och förutsebarhet. Uppgifter som gäller upphandlingen får inte hemlighållas. De leverantörer som lämnat ansökan eller anbud i upphandlingen ska informeras om resultatet.

Ömsesidigt erkännande

Principen om ömsesidigt erkännande innebär att intyg och certifikat som har utfärdats av en medlemsstats myndigheter ska gälla också i övriga EU- och EES-länder.

Proportionalitet

Proportionalitetsprincipen innebär att kraven och villkoren i upphandlingen ska stå i rimlig proportion till det som upphandlas.

När direktupphandling kan användas

Direktupphandling kan användas i nedan beskrivna situationer:

- Då det saknas centralt ramavtal/avtal, gemensamt ramavtal/avtal eller lokalt ramavtal/avtal för det som ska köpas in och det som ska köpas in har ett lågt värde. Lågt värde innebär att direktupphandling endast är tillåtet då värdet av inköpet understiger direktupphandlingsgränsen. Direktupphandlingsgränsen varierar beroende på vilken upphandlingslag som är tillämplig. Den aktuella direktupphandlingsgränsen enligt Lag om offentlig upphandling (LOU) är 700 000 kronor (från 1 februari år 2022). Värdet är angivet exklusive mervärdesskatt (moms). Aktuella värden för samtliga upphandlingslagar finns på Upphandlingsmyndighetens hemsida: [Start | Upphandlingsmyndigheten](#)
- I vissa, i lagen särskilt angivna, situationer då den upphandlade myndigheten/enheten får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering.
- Vid brådska som inte kunnat förebyggas.
- Om det finns synnerliga skäl.

- I samband med överprövning (täckningsköp).

Värdet av direktupphandling

Värdet av en direktupphandling uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt det aktuella avtalet. Vid beräkning ska man beakta options- och förlängningsklausuler som om de har nyttjats.

Mervärdeskatt ska inte räknas med när värdet för direktupphandlingen beräknas.

Roller, ansvar och befogenheter

Beslut om direktupphandling ska fattas i enlighet med Enskede-Årsta-Vantörs delegationsordning. Av delegationsordningen framgår vilken funktion/befattning som har rätt att fatta beslut om direktupphandling samt inom vilka beloppsgränser beslutanderätten är delegerad.

Vid direktupphandlingar till ett värde av 100 000 kronor och uppåt ska samråd med avdelningschef och upphandlingsansvarig alltid ske.

Samordning av direktupphandlingar

Det viktigt att hela stadsdelsförvaltningens samlade behov beaktas vid bedömning av om inköpet kan göras genom en direktupphandling. Därför behöver man undersöka hur behovet ser ut inom hela förvaltningen. Varor eller tjänster som är avsedda för identisk eller likartad användning kan upphandlas tillsammans. Det är också viktigt att tänka på om det finns ett återkommande behov av varan eller tjänsten eller om det rör sig om ett engångsköp. Om det är fråga om ett återkommande behov där volymen är svår att uppskatta bör man överväga att upphandla ett ramavtal för att säkerställa att upphandlingsreglerna följs. Därför ska samråd med avdelningschef och upphandlingsansvarig alltid ske vid direktupphandlingar över 100 000 men även vid lägre belopp om det kan finnas återkommande behov eller behov på andra enheter/avdelningar.

Förbud mot kringgående

- Ett inköp får aldrig delas upp i mindre delar i syfte att hamna under gränsen för direktupphandling.
- Direktupphandlingar som har ett naturligt samband i tid och beträffande innehåll bör inte upphandlas separat.

Beloppsgränser för förvaltningens direktupphandlingar

Bland förvaltningens direktupphandlingar särskiljer man:

- Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor
- Direktupphandlingar i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor
- Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen

Se nedan vad som gäller för de olika beloppsgränserna.

Upphandlings- och avtalssystem Kommers

Stockholms stads gemensamma system Kommers administrerar och koordinerar hanteringen av direktupphandlingar, förnyade konkurrensutsättningar och annonserade upphandlingar. Det är även i Kommers som alla avtal finns sammanställda och administreras.

Direktupphandlingar till ett värde som överstiger 30 000 kronor och uppåt bör genomföras i stadens upphandlingssystem Kommers. Dessutom bör all kommunikation med anbudsgivare/leverantörer ske via systemet.

Konkurrensutsättning

Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor

Den som ansvarar för direktupphandlingen bestämmer om och i så fall hur konkurrensutsättning ska ske och hur formen för anbud tas in.

Direktupphandlingar i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor

Det rekommenderas att konkurrensutsättning sker i upphandlingssystemet Kommers genom antingen en webbaserad (strukturerat dokument) eller dokumentbaserad (där man bifogar dokumentet i PDF) offertförfrågan. Det går även att skicka offertförfrågan till leverantörer. Anbud bör begäras in från minst tre olika lämpliga leverantörer.

Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen

Konkurrensutsättning ska ske i upphandlingssystemet Kommers med en webbaserad offertförfrågan. I särskilda fall kan en dokumentbaserad offertförfrågan ske. För att direktupphandlingen

ska anses vara konkurrensutsatt bör offertförfrågan skickas till minst tre olika lämpliga leverantörer. Man ska alltid överväga en offentlig annonsering av direktupphandlingen för att dra nytta av konkurrensen på marknaden.

Seriositetsprövning av leverantörer

Vid direktupphandling bör en kontroll genomföras för att säkerställa att leverantören bedriver en seriös företagsverksamhet och fullgör sina skyldigheter, som betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter. Uppgifter om leverantören kan inhämtas från skatteverket, kronofogden och kreditupplysningsföretag. Kreditupplysning ger kunskap om betalningsförmågan hos leverantörer.

För direktupphandlingar till ett värde av 100 000 kronor och uppåt är seriositetsprövning obligatorisk och ska dokumenteras.

Dokumentation av direktupphandlingar

Direktupphandlingar till ett värde under 30 000 kronor

Direktupphandlingen ska dokumenteras på en blankett framtagen av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning (*se Bilaga 1: Enkel dokumentationsmall direktupphandling till ett värde under 30 000 kronor*). Ifylld blankett ska registreras som fakturaunderlag i Agresso vid kontering av inkommen faktura.

Direktupphandlingar i intervallet 30 000 kronor till och med 99 999 kronor

Direktupphandlingen ska dokumenteras på en blankett framtagen av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning (*se Bilaga 2: Avancerad dokumentationsmall direktupphandling över 30 000 kronor och uppåt*). Ifylld blankett samt upphandlingsdokumentation som innefattar offertförfrågan, vinnande anbud samt meddelande till den leverantör som tilldelats uppdraget skickas i original till registraturet för diarieföring efter avslutad upphandling.

Om ett avtal upprättas med den leverantör som tilldelats uppdraget ska det också diarieföras med samma diarienummer.

Direktupphandlingar till ett värde från 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen

Direktupphandlingen ska dokumenteras på en blankett framtagen av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning (*se Bilaga 2: Avancerad dokumentationsmall direktupphandling över 30 000 kronor och uppåt*). Ifylld blankett samt upphandlingsdokumentation som innefattar offertförfrågan, vinnande anbud, tilldelningsbeslut

samt dokumentation av sekretessprövning skickas i original till registraturet för diarieföring efter avslutad upphandling.

Skriftliga avtal ska alltid upprättas och diarieföras efter avslutad direktupphandling till ett värde av 100 000 kronor upp till direktupphandlingsgränsen.

Efterannonsering

Vid direktupphandlingar över 100 000 kr ska det senast 30 dagar efter att avtal har ingåtts en efterannons publiceras. Det innebär bland annat att den upphandlande myndigheten eller enheten ska meddela vilken eller vilka leverantörer som har tilldelats avtal.

Mer information om efterannonsering finns på Upphandlingsmyndighetens hemsida:

[Efterannonsering – en viktig del av upphandlingen | Upphandlingsmyndigheten](#)

Hantering av offentlighet och sekretess

Under pågående direktupphandling gäller absolut sekretess, vilket innebär att en upphandlande myndighet eller enhet inte får lämna ut en uppgift som rör anbud till annan än den som har lämnat anbudet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs, beslut om leverantör och anbud fattas eller ärendet har slutförts.

Att allmänna handlingar omfattas av offentlighetsprincipen innebär inte att alla uppgifter kan lämnas ut. Uppgifter om leverantörers ”affärs- eller driftförhållanden” kan omfattas av sekretess när leverantören har affärsmässiga förbindelser med en upphandlande organisation.

En sekretessprövning får ske i det enskilda fallet. Det betyder att den som ansvarar för genomförandet av direktupphandlingen ska kontrollera om handlingen ska lämnas ut varje gång någon ber om att få ta del av en allmän handling. Beslut om att inte lämna ut allmän handling fattas i enlighet med vad som föreskrivs i Enskede-Årsta-Vantörs delegationsordning.

Referenser

- Upphandlingsmyndigheten:
<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/>
- Tillämpningsanvisning för direktupphandling (Dnr KS 2022/13): [Tillämpningsanvisning för direktupphandling](#)

Bilagor

1. Enkel dokumentationsmall direktupphandling till ett värde under 30 000 kronor
2. Avancerad dokumentationsmall direktupphandling över 30 000 kronor och uppåt